

Sprawa C-53/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

3 lutego 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Bundesgerichtshof (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

19 grudnia 2019 r.

Strona wnosząca środek odwoławczy:

Hengstenberg GmbH & Co. KG

Druga strona postępowania:

Spreewaldverein e.V.

Przedmiot postępowania głównego

Oznaczenie pochodzenia geograficznego „Spreewälder Gurken”, wniosek o zmianę specyfikacji produktu

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Wykładnia prawa Unii, w szczególności pojęcia „uzasadnionego interesu” w rozumieniu art. 49 ust. 3 i 4 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012; art. 267 TFUE

Pytania prejudycjalne

- 1) Czy w ramach procedury zmiany specyfikacji produktu, która nie jest nieznaczna, każde rzeczywiste lub potencjalne oddziaływanie gospodarcze na osobę fizyczną lub prawną, które nie wykracza poza granicę wszelkiego prawdopodobieństwa, może być wystarczające, aby stanowić podstawę uzasadnionego interesu wymaganego do zgłoszenia sprzeciwu wobec

wniosku lub złożenia odwołania od pozytywnej decyzji w sprawie wniosku w rozumieniu art. 53 ust. 2 akapit pierwszy w związku z art. 49 ust. 3 akapit pierwszy i ust. 4 akapit drugi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych?

- 2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi przeczącej:

Czy w procedurze zmiany specyfikacji produktu, która nie jest nieznaczną, uzasadniony interes w rozumieniu art. 53 ust. 2 akapit pierwszy w związku z art. 49 ust. 3 akapit pierwszy i ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 mają (tylko) te podmioty gospodarcze, które wytwarzają produkty lub środki spożywcze podobne do wytwarzanych przez podmioty gospodarcze, dla których zarejestrowano chronione oznaczenie geograficzne?

- 3) W przypadku udzielenia na pytanie drugie odpowiedzi przeczącej:

- a) Czy w odniesieniu do wymogów dotyczących uzasadnionego interesu w rozumieniu art. 49 ust. 3 akapit pierwszy i ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 należy dokonać rozróżnienia między procedurą rejestracji zgodnie z art. 49–52 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 z jednej strony a procedurą zmiany specyfikacji produktu stosownie do art. 53 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 z drugiej strony oraz
- b) czy z tego powodu w procedurze zmiany specyfikacji produktu, która nie jest nieznaczną, uzasadniony interes w rozumieniu art. 53 ust. 2 akapit pierwszy w związku z art. 49 ust. 3 akapit pierwszy i ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 mają wyłącznie producenci, którzy wytwarzają na danym obszarze geograficznym produkty zgodne ze specyfikacją produktu lub którzy wyraźnie zamierzają prowadzić taką produkcję, w związku z czym „podmioty niezlokalizowane na danym obszarze” są z góry wykluczone z możliwości powołania się na uzasadniony interes?

Przywołane przepisy prawa Unii

Przepisy dotyczące chronionych oznaczeń geograficznych (zwanymi dalej „ChOG”), obecnie uregulowane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych, przywołane zostały art. 5, 49 i 53

Przywołane przepisy prawa krajowego

Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (ustawa o ochronie znaków towarowych i innych oznaczeń, Niemcy, zwana dalej „Markengesetz”), §§ 130–133

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania

- 1 Nazwa „Spreewälder Gurken” jest wpisana od dnia 19 marca 1999 r. jako chronione oznaczenie geograficzne nieprzetworzonych i przetworzonych warzyw do rejestru chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych prowadzonego przez Komisję Unii Europejskiej.
- 2 We wniosku o rejestrację stwierdzono między innymi, że ponad 70% przetworzonego produktu składa się z ogórków produkowanych na obszarze gospodarczym Spreewaldu w ramach kontrolowanej uprawy zintegrowanej, że jako składników używa się w nim świeżej cebuli, świeżego kopru i ziół oraz chrzanu – w zależności od smaku – oraz że przetwarzanie na obszarze gospodarczym Spreewaldu ma szczególne znaczenie, ponieważ można tam zagwarantować tradycyjne metody konserwacji i przetwarzania.
- 3 Wnioskodawca (i druga stron postępowania), zrzeszający wszystkich producentów „Spreewälder Gurken ChOG” jako członków, zarządza chronionym oznaczeniem geograficznym. W dniu 18 lutego 2012 r. złożył wniosek do Deutsche Patent- und Markenamt (niemieckiego urzędu ds. patentów i znaków towarowych) o zmianę specyfikacji produktu. Zmiana dotyczy głównie tego, aby dozwolone było stosowanie innych dodatków i konserwantów.
- 4 Wniosek o zmianę specyfikacji produktu został opublikowany w biuletynie znaków towarowych w dniu 22 sierpnia 2014 r. Pismem z dnia 16 października 2014 r. skarżąca zgłosiła sprzeciw. W decyzji z dnia 10 września 2015 r. Deutsches Patent- und Markenamt (niemiecki urząd ds. patentów i znaków towarowych) stwierdził, że wniosek o zmianę jest zgodny z rozporządzeniem (UE) nr 1151/2012. Bundespatentgericht (federalny sąd patentowy, Niemcy) nie uwzględnił skargi na tę decyzję i dopuścił środek odwoławczy (Rechtsbeschwerde) do Bundesgerichtshof (federalnego trybunału sprawiedliwości, Niemcy).
- 5 Bundespatentgericht (federalny sąd patentowy) orzekł, że skarga jest niedopuszczalna, ponieważ nie został naruszony uzasadniony interes skarżącej. W tym względzie należy dokonać rozróżnienia między wnioskiem o rejestrację a wnioskiem o zmianę specyfikacji produktu. W przypadku zmiany specyfikacji produktu brak jest uzasadnionego interesu podmiotów niezlokalizowanych na danym obszarze, które i tak nie mogą używać chronionej nazwy. Sam handel produktami opatrzonymi chronionym oznaczeniem geograficznym nie może sam w sobie stanowić podstawy uzasadnionego interesu. Rzekoma dewaluacja chronionego oznaczenia geograficznego lub uszczerbek dla wizerunku lub renomy

produktu dotyczy wyłącznie producentów mających siedzibę na obszarze geograficznym pochodzenia. Ponadto skarga byłaby również niezasadniona, ponieważ z aktualnie obowiązującej specyfikacji produktu nie można wywnioskować ogólnego zakazu stosowania dodatków. Nawet gdyby wniosek o zmianę doprowadził do „istotnych zmian” w rozumieniu art. 53 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 1151/2012, byłyby one w całości obiektywnie uzasadnione.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania prejudycjalnego

- 6 Do wnioskowanej zmiany specyfikacji produktu stosuje się rozporządzenie (UE) nr 1151/2012, od momentu jego wejścia w życie, w związku z krajowymi przepisami wykonawczymi zawartymi w Markengesetz.
- 7 Zgodnie z art. 49 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 państwo członkowskie – w ramach badania wniosku – wszczyna krajową procedurę sprzeciwu, która zapewnia odpowiednie opublikowanie wniosku o rejestrację chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych i pozostawia rozsądny okres, w którym każda osoba fizyczna lub prawna mająca uzasadniony interes oraz mająca siedzibę lub miejsce pobytu na terytorium tego państwa, może wnieść sprzeciw wobec wniosku. Stosownie do art. 53 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 procedurę określoną w art. 49 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 stosuje się również do procedury w sprawie wniosków o zmianę specyfikacji, która nie jest nieznaczna. Jeżeli proponowane zmiany są nieznaczne, w państwie członkowskim i na poziomie Unii stosuje się procedurę uproszczoną; nie ma procedury sprzeciwu.
- 8 Na potrzeby postępowania odwoławczego należy przyjąć, że wnioskowana zmiana specyfikacji produktu jest zmianą, która nie jest nieznaczna. Deutsche Patent- und Markenamt (niemiecki urząd ds. patentów i znaków towarowych) wszczął procedurę dla zmian, które nie są nieznaczne, zgodnie z właściwymi przepisami Markengesetz w związku z art. 9 ust. 2 zdanie pierwsze rozporządzenia (WE) nr 510/2006 obowiązującego w momencie złożenia wniosku.
- 9 Zgodnie z Markengesetz, która stanowi transpozycję właściwych wymogów prawa Unii, wobec wniosku o rejestrację chronionego oznaczenia geograficznego może zostać wniesiony sprzeciw do Deutsches Patent- und Markenamt (niemieckiego urzędu ds. patentów i znaków towarowych) w terminie dwóch miesięcy od jego publikacji przez każdą osobę mającą uzasadniony interes, która ma siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium Republiki Federalnej Niemiec. To znajduje odpowiednie zastosowanie do wniosków o zmianę specyfikacji, która nie jest nieznaczna. Jeżeli Deutsches Patent- und Markenamt (niemiecki urząd ds. patentów i znaków towarowych) stwierdzi w drodze decyzji, że wniosek o zmianę specyfikacji produktu spełnia wymogi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 oraz przepisów przyjętych w celu jego wykonania, skarga na tę

decyzję przysługuje tym osobom, które złożyły w terminie sprzeciw wobec wniosku lub których uzasadnione interesy zostały naruszone przez decyzję uwzględniającą zmianę informacji. Te warunki są spełnione. Skarżąca wniosła sprzeciw w terminie.

- 10 Bundespatentgericht (federalny sąd patentowy) słusznie założył jednak, że skarżąca musi również wykazać, że decyzja urzędu patentowego uwzględniająca wniosek o zmianę specyfikacji produktu narusza jej uzasadniony interes. Wynika to z art. 49 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012.
- 11 Kwestia, którą zgodnie z tym powinny rozstrzygnąć władze krajowe, co oznacza „uzasadniony interes”, który otwiera drogę do kontroli sądowej, nie wynika jasno z wytycznych prawa Unii i wymaga wyjaśnienia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- 12 Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i wspólnych tradycji konstytucyjnych, jak również z art. 6 i 13 EKPC wynika, że zasadniczo musi istnieć możliwość kontroli sądowej (zob. wyroki: z dnia 3 grudnia 1992 r., *Oleificio Borelli/Komisja*, C-97/91, EU:C:1992:491, pkt 14, i z dnia 6 grudnia 2001 r., *Carl Kühne i in.*, C-269/99, EU:C:2001:659, pkt 57, postanowienie z dnia 30 stycznia 2002 r., *La Conquete/Komisja*, C-151/01 P, EU:C:2002:62, pkt 46, oraz wyrok z dnia 2 lipca 2009 r., *Bavaria i Bavaria Italia*, C-343/07, EU:C:2009:415, pkt 57). Zgodnie z tym kontrola sądowa jest co do zasady wymagana również w odniesieniu do takiego działania jak wniosek o zmianę specyfikacji produktu, który stanowi niezbędny krok w procedurze przyjęcia środka unijnego. Sądy krajowe rozstrzygające o zgodności z prawem wniosku o rejestrację chronionego oznaczenia geograficznego lub, jak w niniejszej sprawie, o zmianę specyfikacji produktu muszą przy tym stosować te same kryteria kontroli, które przewidziano dla kontroli aktów ostatecznych danych władz krajowych, które mogą naruszać uprawnienia osób trzecich wynikające z prawa Unii. W konsekwencji za dopuszczalną należy uznać skargę w tym zakresie, nawet jeśli krajowe przepisy proceduralne nie przewidują tego w takim przypadku (zob. wyroki: *Oleificio Borelli/Komisja*, pkt 13, i *Carl Kühne i in.*, pkt 58, jak również postanowienie *La Conquete/Komisja*, pkt 47).
- 13 Zdaniem sądu odsyłającego nie wynika z tego, że *actio popularis* powinno być dopuszczalne na podstawie art. 49 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012. Jednakże zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia (EU) nr 1151/2012 każdy podmiot wprowadzający na rynek produkt zgodny z odpowiednią specyfikacją może wykorzystywać chronione oznaczenie geograficzne. W związku z powyższym pojawia się pytanie, czy w ramach procedury zmiany specyfikacji produktu, która nie jest nieznaczna, każde rzeczywiste lub potencjalne oddziaływanie gospodarcze na osobę fizyczną lub prawną, które nie wykracza poza granice prawdopodobieństwa, może być wystarczające, aby stanowić podstawę uzasadnionego interesu wymaganego do zgłoszenia sprzeciwu wobec wniosku lub złożenia odwołania od pozytywnej decyzji w sprawie wniosku

w rozumieniu art. 49 ust. 3 akapit pierwszy i ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 (pierwsze pytanie prejudycjalne).

- 14 Zdaniem sądu odsyłającego przeciwko tak szerokiemu ujęciu uzasadnionego interesu przemawia fakt, że pozbawiłoby ono znaczenia wymóg „uzasadnionego” interesu, ponieważ prawo do sprzeciwu i odwołania byłoby niewystarczająco ograniczone.
- 15 Zamierzone przez art. 49 ust. 3 akapit pierwszy i art. 49 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 ograniczenie prawa do sprzeciwu i odwołania, poprzez wymóg uzasadnionego interesu, może zostać uwzględnione w ten sposób, że taki uzasadniony interes mają (tylko) podmioty wytwarzające produkty lub środki spożywcze podobne do tych, dla których zarejestrowane jest chronione oznaczenie geograficzne (drugie pytanie prejudycjalne). W celu określenia tej grupy podmiotów mających uzasadniony interes można by wykorzystać konkretny stosunek konkurencyjny miarodajny w świetle prawa o przeciwdziałaniu nieuczciwej konkurencji. Należałoby zatem ustalić, czy osoby wnoszące sprzeciw z jednej strony oraz producenci na danym obszarze geograficznym z drugiej strony są konkurentami, którzy starają się sprzedawać podobne towary lub usługi w ramach tej samej grupy konsumentów końcowych i w związku z tym konkurencyjne zachowanie jednej strony może wpływać na drugą, tj. utrudniać lub zakłócać sprzedaż.
- 16 Za taką wykładnią przemawia ochrona uczciwej konkurencji. Celem rozporządzenia (EU) nr 1151/2012 jest co prawda zgodnie z jego art. 1 ust. 1 lit. a) zapewnienie uczciwej konkurencji rolnikom i producentom produktów rolnych i środków spożywczych mających cechy i właściwości stanowiące wartość dodaną. Jednakże to (uzasadnione) wsparcie dla określonej grupy rolników i producentów nie może dawać nieuzasadnionej przewagi konkurencyjnej względem rolników i producentów nienależących do tej grupy. W celu ochrony uczciwej konkurencji tacy konkurenci muszą mieć możliwość wszczęcia postępowania administracyjnego lub sądowego, jeżeli istnieje ryzyko, że produkty, które mogą być opatrzone chronionym oznaczeniem geograficznym, nie będą już zapewniać konsumentom i konsumentkom tego, co obiecują w specyfikacji produktu.
- 17 Skarżąca słusznie podnosi, że zmiana specyfikacji produktu, o którą wnosi wnioskodawca, spowodowałaby, że produkty opatrzone chronionym oznaczeniem geograficznym „Spreewälder Gurken” nie byłyby już przetwarzane zgodnie z „tradycyjnymi metodami konserwowania i przetwarzania” wbrew związkowi z obszarem geograficznym uzasadniającemu ochronę, opisanemu w specyfikacji produktu, i że miałyby to dla niej skutki gospodarcze. Gdyby zarzut ten był uzasadniony, co jednak nie ma znaczenia w kontekście prawa do złożenia skargi, dawałoby to przewagę konkurencyjną producentom mającym siedzibę na danym obszarze geograficznym. W przeciwieństwie do przewagi konkurencyjnej przyznanej im na mocy rozporządzenia (UE) nr 1151/2012, która wynika z szczególnego indywidualnego charakteru produktów, taka przewaga byłaby

nieuzasadniona. Taka zmiana specyfikacji produktu umożliwiłaby producentom z danego obszaru geograficznego opatrywanie swoich ogórków wspierającym sprzedaż oznaczeniem „Spreewälder Gurken” oraz odwoływanie się przy tym do tradycyjnych metod konserwowania i przetwarzania uzasadniających to oznaczenie, chociaż metody te nie byłyby (już) metodami tradycyjnymi.

- 18 Okoliczność, że chronione oznaczenie geograficzne przyznaje ochronę tylko określonym osobom uprawnionym, nie oznacza, że osoby nieuprawnione nie mogą kwestionować tej ochrony. Podobnie powództwo o stwierdzenie wygaśnięcia prawa do znaku towarowego może zostać wniesione przez każdą osobę; nie wymaga ono nawet istnienia uzasadnionego interesu. Ponadto oznaczenie geograficzne nie tylko przyznaje prawa, ale również zobowiązuje producentów do przestrzegania wymogów określonych w specyfikacji produktu. Obowiązek ten służy co najmniej także uczciwej konkurencji i konkurenci nieprowadzący produkcji na danym obszarze geograficznym muszą mieć możliwość jego egzekwowania.
- 19 Wreszcie można by dokonać rozróżnienia między wymogami dotyczącymi uzasadnionego interesu w procedurze rejestracji z jednej strony i w ramach zmiany specyfikacji produktu z drugiej strony, a w przypadku wniosku o zmianę uzasadniony interes mógłby zostać przyznany wyłącznie producentom, którzy na danym obszarze geograficznym wytwarzają produkty zgodne ze specyfikacją produktu lub którzy wyraźnie zamierzają rozpocząć taką produkcję (trzecie pytanie prejudycjalne).
- 20 Bundespatentgericht (federalny sąd patentowy) przyjął takie rozróżnienie między procedurą rejestracji a procedurą zmiany i założył, że w procedurze rejestracji, mającej daleko idące skutki, uzasadniony interes należy interpretować szeroko. W przypadku zmiany specyfikacji produktu natomiast podmioty niezlokalizowane na danym obszarze geograficznym a priori nie miałyby uzasadnionego interesu, ponieważ są wykluczone z używania chronionego oznaczenia geograficznego.
- 21 Już jednoznaczne brzmienie rozporządzenia mogłoby się sprzeciwiać takiemu zróżnicowaniu. Artykuł 53 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 odsyła w odniesieniu do procedury zmiany specyfikacji produktu, która nie jest nieznaczną, do przepisów regulujących procedurę rejestracji określoną w art. 49–52 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012, bez odmiennego definiowania terminu „uzasadnionego interesu” dla procedury zmiany. Ponadto w przypadku takiego rozróżnienia istniałaby (stanowiąca nadużycie) możliwość zarejestrowania oznaczenia geograficznego początkowo o skomplikowanej lub rygorystycznej specyfikacji produktu, a następnie „złagodzenia” jej w ramach procedury zmiany, w której podmioty niezlokalizowane na danym obszarze nie miałyby możliwości zgłoszenia sprzeciwu. To również przemawia przeciwko interpretacji pojęcia „uzasadnionego interesu” w procedurze zmiany w sposób odmienny od interpretacji w ramach procedury rejestracji, nawet jeśli taki wniosek podlega dwóm urzędowym badaniom w ramach postępowania przed krajowym urzędem patentowym i Komisją.

- 22 Nie jest również jasne, dlaczego tylko producenci lokalni mieliby mieć uzasadniony interes w przypadku wniosków o zmianę, a tym samym możliwość wniesienia sprzeciwu i odwołania. W szczególności porównanie z prawem znaków towarowych, na które powołał się wnioskodawca, nie jest w tym kontekście przekonujące. Co prawda chronione oznaczenia geograficzne korzystają z ochrony prawa znaków towarowych (zob. wyroki Trybunału: z dnia 10 listopada 1992 r., Exportur, C-3/91, EU:C:1992:420, pkt 37 nast., z dnia 20 Mai 2003 r., Ravil, C-469/00, EU:C:2003:295, pkt 49, z dnia 20 maja 2003 r., Consorzio del Prosciutto di Parma und Salumificio S. Rita, C-108/01, EU:C:2003:296, pkt 64). W przeciwieństwie jednak do praw do znaków towarowych, w przypadku których licencjobiorcy lub odsprzedawcy z reguły nie mają wpływu na jakość produktów wprowadzanych do obrotu pod znakiem towarowym, ochrona oznaczeń geograficznych jest uzasadniona związkiem między produktem a obszarem geograficznym [zob. art. 5 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1151/2002], co znajduje odzwierciedlenie i jest określone w specyfikacji produktu. Cechy charakterystyczne produktu opatrzonego chronionym oznaczeniem geograficznym są określone w specyfikacji produktu. Rejestracja chronionego oznaczenia geograficznego daje zatem nie tylko prawa, ale również nakłada obowiązek spełnienia określonych wymogów, w szczególności tych określonych w specyfikacji produktu. Te podmioty, których produkty są wytwarzane na danym obszarze geograficznym oraz opatrzone i reklamowane chronionym oznaczeniem geograficznym, muszą spełniać warunki specyfikacji produktu [zob. także w tym zakresie motyw 47 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012]. W takim przypadku musi jednak również istnieć możliwość zakwestionowania zmiany specyfikacji produktu przez „podmioty niezlokalizowane na danym obszarze”, jeżeli istnieje ryzyko, że jakość lub renoma produktu nie wynika już z jego pochodzenia geograficznego, co jest sprzeczne z art. 5 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012.